

STANOVISKO RADY
zo 14. marca 2006
k aktualizovanému programu stability Španielska na roky 2005 – 2008

(2006/C 82/03)

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o založení Európskeho spoločenstva,

so zreteľom na nariadenie Rady (ES) č. 1466/97 zo 7. júla 1997 o posilnení dohľadu nad stavmi rozpočtov a o dohľade nad hospodárskymi politikami a ich koordinácii⁽¹⁾, a najmä na jeho článok 5 ods. 3,

so zreteľom na odporúčanie Komisie,

po porade s Hospodárskym a finančným výborom,

ZAUJALA TOTO STANOVISKO:

- (1) Rada 14. marca 2006 preskúmala aktualizovaný program stability Španielska na roky 2005 až 2008.
- (2) Rast reálneho HDP v Španielsku dosiahol priemernú ročnú úroveň 3,5 % a bol jedným z najvyšších v EÚ za posledných desať rokov. K silnému rastu prispelo zvýšenie tvorby pracovných miest o 3,25 % ročne. Španielsko naopak zaostávalo za eurozónou v raste produktivity (0,5 % v porovnaní s 1 % v eurozóne). Aj keď inflácia HISC klesla v roku 2004 na takmer 3 %, zostala nad priemernou úrovňou eurozóny. Vyššia inflácia a nižší rast produktivity Španielska v porovnaní s jeho hlavnými (obchodnými) partnermi viedli k zníženiu konkurencieschopnosti, čo spolu s vysokým domácim dopytom prispelo k zhoršeniu platobnej bilancie, ktorá v roku 2005 zaznamenala deficit vo výške 6,5 % HDP. K potlačovaniu tohto vývoja prispieva fiškálna konsolidácia vykonávaná od druhej polovice deväťdesiatych rokov.
- (3) Rada vo svojom stanovisku z 8. marca 2005 k predchádzajúcej aktualizácii programu stability, ktorý sa tiež vzťahuje na obdobie rokov 2004 – 2008, vyzvala Španielsko, aby prijalo opatrenia zamedzujúce vzniku neudržateľných trendov, najmä komplexnú reformu dôchodkového systému zameranú na užšie prepojenie príspevkov do dôchodkového systému a dôchodkových dávok.
- (4) Pokiaľ ide o plnenie rozpočtu v roku 2005, výška prebytku verejných financií sa odhaduje na 1 % HDP v porovnaní s jesennou predpoveďou útvarov Komisie vo výške 0,2 % HDP a hodnotou 0,1 % HDP z predchádzajúcej aktualizácie. Prekročenie cieľovej hodnoty na rok 2005 spôsobili vyššie príjmy oproti očakávaniu, pričom výdavkové stropy ústrednej vlády budú pravdepodobne dodržané.
- (5) Nový program vo všeobecnosti zodpovedá vzorovej štruktúre a požiadavkám na poskytovanie údajov pre programy stability a konvergenčné programy, ktoré sú uvedené v novom kódexe pravidiel⁽²⁾. Aktualizácia bola predložená štyri týždne po konečnom termíne, ktorý bol v kódexe pravidiel stanovený na 1. decembra.

⁽¹⁾ Ú. v. ES L 209, 2.8.1997, s. 1. Nariadenie zmenené a doplnené nariadením (ES) č. 1055/2005 (Ú. v. EÚ L 174, 7.7.2005, s. 1). Dokumenty, na ktoré sa odkazuje v tomto texte, možno nájsť na webovej stránke: http://europa.eu.int/comm/economy_finance/about/activities/sgp/main_en.htm.

⁽²⁾ V programe sú nedostatky pri povinných údajoch (úrokové sadzby, kolektívna spotreba a celkové sociálne transfery) a neuvádzajú sa v ňom všetky nepovinné údaje predpísané v novom kódexe pravidiel.

- (6) Rast HDP počas programového obdobia sa odhaduje na približne 3,25 %. Predpokladá sa, že HDP by sa mal udržiavať domácim dopytom, hoci sa očakáva, že rast verejnej a súkromnej spotreby a bytová výstavba sa spomalí. Očakáva sa, že záporný vplyv vonkajšieho sektora sa zmenší, zatiaľ čo čisté zahraničné pôžičky sa budú v roku 2008 ďalej zvyšovať, pričom prekročia 8 % HDP. Inflácia by mala klesnúť z 3,5 % v roku 2005 na 2,25 % v roku 2008. Na základe predpovedí útvarov Komisie z jesene 2005 sa zdá, že tento makroekonomický scenár je pravdepodobný, hoci záporný vplyv vonkajšieho sektora na hospodársky rast môže byť väčší, čo by viedlo k rýchlejšiemu zhoršeniu platobnej bilancie, a inflácia môže byť vyššia.
- (7) Aktualizácia sa zameriava na i) udržanie rozpočtovej stability v priebehu hospodárskeho cyklu v súlade s prebiehajúcou novelizáciou zákonov o rozpočtovej stabilite; ii) uprednostnenie produktívnych výdavkov verejných financií a opatrení na zvýšenie kvality verejných financií a iii) zabezpečenie dlhodobej udržateľnosti verejných financií ako nevyhnutného prostriedku na zaručenie postávajúcej a udržateľných sociálnych výdavkov. Predpokladá sa zníženie prebytku verejných financií z 1 % HDP v roku 2005 na približne 0,5 % HDP v roku 2008. Podobný časový profil sa očakáva aj v prípade primárneho prebytku, ktorý sa má znížiť z 2,75 % HDP v roku 2005 na 2 % HDP v roku 2008. Zatiaľ čo oznámená, ale nešpecifikovaná reforma priamych daní by počas programového obdobia znížila daňové príjmy o 0,5 % HDP, výdavky by mali zostať vo všeobecnosti nezmenené. Predchádzajúca aktualizácia predpokladala malé, i keď rastúce prebytky. Rozdiel medzi týmito dvoma aktualizáciami sa dá vysvetliť tým, že v roku 2004 bol deficit oveľa nižší, než sa očakávalo rok predtým, a počas programového obdobia sa prejaví pretrvávanie účinkov.
- (8) Podľa výpočtov útvarov Komisie na základe informácií v programe a spoločne dohodnutej metodiky sa odhaduje, že štrukturálne saldo (t. j. cyklicky upravené saldo bez jednorazových a iných dočasných opatrení) dosiahne prebytok vo výške približne 1,25 % HDP, ktorý bude stabilný v období rokov 2005 – 2007. V roku 2008 by mal poklesnúť na približne 1 % pri prudkom znížení odhadovanej zápornej produkčnej medzery. Program stanovuje ako strednodobý cieľ vyrovnaný rozpočet v štrukturálnom vyjadrení a plánuje udržať štrukturálne saldo, ktoré bude spĺňať strednodobý cieľ programu s rozsiahlou rezervou počas programového obdobia. Strednodobý cieľ programu je primeraný, pretože sa nachádza v rozpätí určenom pre eurozónu a členské štáty systému ERM II v Pakte stability a rastu a v kódexe pravidiel, a je ambicióznejší, než by naznačoval pomer dlhu k HDP a priemerný dlhodobý rast potenciálneho produktu.
- (9) Celkovo sa zdá, že riziká pre rozpočtové ciele sú v podstate vyvážené. Rozpočtové prognózy v aktualizácii sa opierajú o pravdepodobné predpoklady rastu, ktoré sú nižšie ako súčasné odhady rastu potenciálneho HDP a ktoré sú v súlade s predpoveďami útvarov Komisie z jesene 2005.
- (10) Na základe tohto posúdenia rizika sa zdá, že rozpočtová pozícia v programe postačuje na udržanie strednodobého cieľa programu do roku 2008, ako sa predpokladá v programe. Rozpočtová stratégia tiež poskytuje dostatočnú rezervu, aby sa zabránilo prekročeniu referenčnej hodnoty 3 % HDP pri bežných cyklických makroekonomických fluktuáciách v rokoch 2005 až 2008. Orientácia fiškálnej politiky je v súlade s Paktom stability a rastu, keďže nie je cyklická.
- (11) Podľa odhadov by mal pomer dlhu k HDP klesnúť z úrovne 43 % v roku 2005 na 36 % HDP v roku 2008 a zostať dostatočne nízko pod referenčnou hodnotou 60 % stanovenou v zmluve. Plánované vysoké prebytky primárneho salda v programe sú hlavnou hnacou silou znižovania dlhu. Postup znižovania dlhu predpokladaný v aktualizácii sa javí ako pravdepodobný.

- (12) Pokiaľ ide o dlhodobú udržateľnosť verejných financií, zdá sa, že predpokladané rozpočtové náklady na starnutie obyvateľstva predstavujú pre Španielsko stredné riziko. V súčasnosti priaznivá rozpočtová pozícia vrátane stavu dlhu a akumulácie aktív v rezervnom fonde sociálneho zabezpečenia prispieva k čiastočnej absorpcii predpokladaného zvýšenia výdavkov na dôchodkové zabezpečenie. Výrazné zvýšenie týchto výdavkov počas plánovaného obdobia však naznačuje, že uskutočnenie opatrení v rámci avizovanej reformy sociálneho zabezpečenia, ktorá má obmedziť vplyv starnutia obyvateľstva na rozpočet, najmä pokiaľ ide o dôchodky, by mohlo byť významným prvkom pri znižovaní rizík ohrozujúcich udržateľnosť verejných financií.
- (13) Predpokladané opatrenia v oblasti verejných financií sú v podstate v súlade so všeobecnými usmerneniami pre hospodárske politiky zahrnutými v integrovaných usmerneniach na obdobie rokov 2005 – 2008. Fiškálna stratégia v programe konkrétne zabezpečuje dodržanie strednodobého rozpočtového cieľa, vyhýba sa cyklickým opatreniam a mala by pomôcť pri riešení rizík spojených s nerovnováhou platobnej bilancie. Rozpočtová stratégia uprednostňuje opatrenia na zvýšenie produktivity a podporu akumulácie materiálneho, ľudského a vedomostného kapitálu. Rozsiahly balík reforiem systému sociálneho zabezpečenia bol predložený sociálnym partnerom 10. novembra 2005.
- (14) V národnom programe reforiem Španielska, predloženom 13. októbra 2005 v súvislosti s obnovenou lisabonskou stratégiou pre rast a zamestnanosť, sa uvádzajú tieto výzvy s významným vplyvom na verejné financie: i) zníženie pomeru dlhu k HDP na 34 % v roku 2010 a ii) relatívne zvýšenie produktívnych výdavkov (ako sú výdavky na infraštruktúru, výskum a vývoj, lepšie vzdelávanie a ľudský kapitál). Dosah opatrení, ktoré sú načrtnuté v národnom programe reforiem, na rozpočet je dostatočne zohľadnený v rozpočtových prognózach aktualizovaného programu stability. Opatrenia v oblasti verejných financií predpokladané v programe stability sú v súlade s opatreniami predpokladanými v národnom programe reforiem.

Na základe uvedeného posúdenia Rada konštatuje, že rozpočtová pozícia je celkovo dobrá a rozpočtová stratégia je dobrým príkladom fiškálnej politiky v súlade s Paktom stability a rastu. Udržiavanie silnej rozpočtovej pozície je dôležité vzhľadom na rastúcu nerovnováhu platobnej bilancie. Rada vyzýva Španielsko, aby uskutočnilo predpokladané opatrenia, a vyriešilo tak dlhodobý vplyv starnutia obyvateľstva na rozpočet.

Porovnanie kľúčových makroekonomických a rozpočtových prognóz

		2004	2005	2006	2007	2008
Reálny HDP (zmena v %)	PS dec. 2005	3,1	3,4	3,3	3,2	3,2
	KOM nov. 2005 ⁽⁴⁾	3,1	3,4	3,2	3,0	—
	<i>PS dec. 2004</i>	2,6	2,9	3,0	3,0	3,0
Inflácia HISC ^(*) (v %)	PS dec. 2005 ^(*)	3,4	3,4	2,8	2,5	2,2
	KOM nov. 2005	3,4	3,7	3,4	2,9	—
	<i>PS dec. 2004</i>	3,0	3,1	2,9	2,7	2,4
Produkčná medzera (v % potenciálneho HDP)	PS dec. 2005 ⁽¹⁾	0,0	- 0,5	- 0,8	- 1,1	- 0,7
	KOM nov. 2005	0,2	0,0	- 0,2	- 0,5	—
	<i>PS dec. 2004 ⁽¹⁾</i>	- 0,2	- 0,2	- 0,2	- 0,2	- 0,1
Saldo verejných financií (v % HDP)	PS dec. 2005	- 0,1	1,0	0,9	0,7	0,6
	KOM nov. 2005	- 0,3	0,2	0,1	- 0,4	—
	<i>PS dec. 2004</i>	- 0,8	0,1	0,2	0,4	0,4
Primárne saldo (v % HDP)	PS dec. 2005	1,9	2,8	2,6	2,2	2,0
	KOM nov. 2005	2,0	2,1	1,9	1,3	—
	<i>PS dec. 2004</i>	1,5	2,2	2,2	2,3	2,3

		2004	2005	2006	2007	2008
Cyklicky upravené saldo (v % HDP)	PS dec. 2005 ⁽¹⁾	- 0,1	1,2	1,2	1,2	0,9
	KOM nov. 2005	- 0,3	0,2	0,2	- 0,1	—
	PS dec. 2004 ⁽¹⁾	- 0,7	0,2	0,3	0,5	0,4
Štrukturálne saldo ⁽²⁾ (v % HDP)	PS dec. 2005 ⁽³⁾	0,7	1,2	1,2	1,2	0,9
	KOM nov. 2005 ⁽³⁾	0,5	0,2	0,2	- 0,1	—
	PS dec. 2004 ⁽³⁾	0,1	0,2	0,3	0,5	0,4
Hrubý verejný dlh (v % HDP)	PS dec. 2005	46,6	43,1	40,3	38,0	36,0
	KOM nov. 2005	46,9	44,2	41,9	40,7	—
	PS dec. 2004	49,1	46,7	44,3	42,0	40,0

Poznámky:

⁽¹⁾ Výpočty útvarov Komisie na základe informácií v programe.

⁽²⁾ Cyklicky upravené saldo (ako v predchádzajúcich riadkoch) bez jednorazových a iných dočasných opatrení.

⁽³⁾ Jednorazové a iné dočasné opatrenia uvedené v programe (predpoklad dlhu národnej železničnej spoločnosti RENFE vo výške 0,7 % HDP a verejnoprávnej televízie RTVE vo výške 0,1 % HDP v roku 2004).

⁽⁴⁾ Podľa prvých odhadov sa v roku 2005 dosiahol rast 3,4 %. V predbežnej predpovedi útvarov Komisie z 21. februára 2006 sa v roku 2006 predpokladá rast vo výške 3,1 %.

^(*) Deflátor súkromnej spotreby.

Zdroje:

Program stability (PS), hospodárske predpovede útvarov Komisie z jesene 2005 (KOM), výpočty útvarov Komisie.